

Raport z konsultacji społecznych

Rządowego Programu Wspierania
Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

Spis treści

Organizacja konsultacji społecznych.....	3
Raport z ankiet konsultacyjnych	5
Propozycje zmian w Programie RPWRUL	6
Uwagi do zmian w regulaminie konkursu na 2026 r.....	26

1. Organizacja konsultacji społecznych

Konsultacje społeczne Rządowego Programu Wspierania Uniwersytetów Ludowych zostały zaplanowane w dwóch etapach:

- **Etap I – Ankieta**

NIW- CRSO przygotowało ankietę skierowaną do organizacji działających w obszarze Uniwersytetów Ludowych. Ankieta zawierała 13 pytań, których celem było zebranie opinii, uwag i rekomendacji dotyczących kształtu Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych oraz zasad przyznawania dotacji. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi opracowano raport, który posłużył jako fundament do zaplanowania kolejnych etapów konsultacji społecznych. Zebrane dane umożliwiły pogłębioną analizę potrzeb środowiska, a także stały się punktem wyjścia do prac nad aktualizacją regulaminu Programu oraz przygotowaniem zmian w treści Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych (PWRUL). Na ankietę odpowiedziało 43 organizacje.

- **Etap II – Konsultacje z przedstawicielami Uniwersytetów Ludowych**

W dniach 24–25 marca 2025 roku, na zaproszenie NIW-CRSO, odbył się dwudniowy zjazd przedstawicieli Uniwersytetów Ludowych. Celem wydarzenia było stworzenie przestrzeni do otwartej i merytorycznej rozmowy pomiędzy przedstawicielami instytucji o różnym rodowodzie, doświadczeniach i światopoglądach. Dyskusje koncentrowały się na określeniu, czym współcześnie jest Uniwersytet Ludowy, a także na wypracowaniu wspólnego rozumienia jego misji, wartości i funkcji społecznej.

Głównym celem spotkania było zebranie opinii i rekomendacji dotyczących przyszłego kształtu Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych. W wyniku intensywnych rozmów uczestnikom udało się wypracować kluczowe założenia dla zmian w treści Programu oraz

Propozycje zmian w Rządowym Programie Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

doprecyzowania zapisów regulaminowych dla edycji PWRUL 2025. W spotkaniu wzięło udział 72 liderów uniwersytetów ludowych. Raport z tych rozmów stanowi osobny dokument (zob. Prezentacja)

Uwaga: poniżej przedstawiamy Państwu najważniejsze wnioski i efekty ze spotkań konsultacyjnych. Ze względu na obszerność materiałów oraz różnorodność uwag zostały one zebrane w bloki tematyczne i określone jako najbardziej istotne dla ogółu środowiska. Kolejne dyskusje prowadziły do ostatecznej redakcji dokumentów programowych, a także regulaminów najbliższych konkursów.

2. Raport z ankiet konsultacyjnych - znajduje się tutaj:

<https://app.webankieta.pl/report/10a20784-5e6d-444a-b3ff-b3d83cec7052>

3. Propozycje zmian w Programie RPWRUL – podsumowanie

Kolor czerwony – propozycje zapisów rekomendowane dla KSM

Program RPWRUL -zmiany			
Obszar	Pomysł/idea/uwaga	Uzasadnienie	Propozycja zapisu (punkt, dokładna redakcja)
2. Definicja uniwersytetu ludowego, str. 11	Obecny zapis: „Uniwersytety ludowe realizują swoje cele przez różnego rodzaju kursy dla osób dorosłych i w rocznym programie powinny <u>z reguły uwzględniać przynajmniej jeden kurs długoterminowy</u> (co najmniej 5 miesięczny) oraz <u>kursy z sesjami internatowymi</u>”. Wprowadzenie możliwości prowadzenia kursów nie-internatowych, lecz długoterminowych	Potrzeba ukazania konieczności prowadzenia kursów długoterminowych z uwzględnieniem możliwości prowadzenia kursów nie-stacjonarnych. Budowanie w Polsce oferty długoterminowych kursów edukacji stacjonarnej dla dorosłych może nie pozyskać odpowiedniej frekwencji.	Obecny zapis: „Uniwersytety ludowe realizują swoje cele przez różnego rodzaju kursy dla osób dorosłych i w rocznym programie powinny <u>z reguły uwzględniać przynajmniej jeden kurs długoterminowy</u> (co najmniej 5 miesięczny - minimum 140 h zajęć) oraz/lub <u>kursy z sesjami internatowymi/zjazdowymi</u>”.

	Budowani w Polsce oferty długoterminowych kursów edukacji stacjonarnej dla dorosłych – dla kogo nie jest dobrym pomysłem ponieważ nie będzie chętnych	Wymóg organizowania długich, co najmniej 5-miesięcznych kursów stacjonarnych wydaje się <u>być anachronizmem</u>. Osoby pracujące nie skorzystają z takiej oferty. Pozostaje młodzież ucząca się i seniorzy. Młodzież powinna uczyć się zawodu, więc ULe nie są odpowiednim dla niej wyborem. W praktyce najliczniejszą grupę odbiorców stanowią seniorzy, którzy jednak rzadko decydują się na kursy powiązane z noclegami w internacie. Poza wszystkim, stacjonarne, długoterminowe kursy to bodaj najdroższa forma edukacji osób dorosłych, która nie wytrzymuje konkurencji form niestacjonarnych (codzienne zajęcia z dojazdem, zjazdy weekendowe lub wręcz szkolenia internetowe).	
--	--	---	--

4. Elementy diagnozy rozwoju uniwersytetów ludowych w Polsce, 4.3. Uniwersytety ludowe w Polsce – stan obecny, str. 23	W dniu 15 marca 2016 r. w Wieżycy odbyła się konferencja na temat przyszłości uniwersytetów ludowych, w trakcie której została powołana OSUL. Obecnie OSUL zrzesza 7 uniwersytetów ludowych: Kaszubski Uniwersytet Ludowy, Uniwersytet Ludowy w Radawnicy, Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego, Ekologiczny Uniwersytet Ludowy, Nadbużański Uniwersytet Ludowy, Uniwersytet Ludowy w Adamowie i Zachodniopomorski Uniwersytet Ludowy.	Aktualizacja zapisu o obecne dane dot. sieci OSUL.	W dniu 15 marca 2016 r. w Wieżycy odbyła się konferencja na temat przyszłości uniwersytetów ludowych, w trakcie której została powołana OSUL. W 2020 roku OSUL zrzeszał 7 uniwersytetów ludowych: Kaszubski Uniwersytet Ludowy, Uniwersytet Ludowy w Radawnicy, Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego, Ekologiczny Uniwersytet Ludowy, Nadbużański Uniwersytet Ludowy, Uniwersytet Ludowy w Adamowie i Zachodniopomorski Uniwersytet Ludowy. Korekta merytoryczna (do zwięzłego opracowania przez członków OSUL, również wzmianka o TUL)
5. Cele Programu, str. 36	• Postulaty dotyczące celów Programu: • cele Programu są zbyt ogólne • celem Programu powinno być wsparcie rozwoju UL w Polsce zgodnie z założeniami współczesnego polskiego modelu UL	Doprecyzowanie celów szczegółowych Programu i zaakcentowanie głównych wartości UL w obecnych czasach.	Dopisać cel: Głównym celem PWRUL jest rozwój edukacji dorosłych w formie grundtvigiańskich uniwersytetów ludowych: • umożliwiających rozwój osobisty, zawodowy i społeczny zwiększenie aktywności obywatelskiej, • wpływających na rozwój społeczności lokalnych, • oddanych zachowywaniu oraz przekazywaniu tradycji i dziedzictwa narodowego

	• należy włączyć i promować uczenie się przez całe życie jako integralną część systemu polityki społecznej oraz reintegracji społeczno-zawodowej • upowszechnianie kultury wysokiej (kultura wysoka jest skierowana do węższego grona odbiorców, zwykle bardziej wykształconych) w obszarach wiejskich i małomiasteczkowych • promocja ekologii i zrównoważonego rozwoju • akredytacja Uniwersytetów Ludowych - • kultywowanie wartości kulturowych i tożsamości		• których program oparty jest o pedagogikę wspólnoty, głębokie więzi międzyludzkie, a równocześnie o autonomię i wolność słuchacza w więzi ze środowiskami lokalnymi, uwzględniając współczesne zainteresowania i potrzeby cywilizacyjne. Zredagować cele szczegółowe: Realizacja Programu ma pośrednio prowadzić również do: • integracji społecznej i obywatelskiej oraz budowania wspólnot lokalnych, • upowszechniania idei uczenia się przez całe życie, • kultywowania wartości kulturowych i tożsamości lokalnej, • rozwoju duchowego, osobistego i społecznego uczestników oraz rozwoju kompetencji interpersonalnych i komunikacyjnych, • wymiany wiedzy i współpracy międzysektorowej, • promowania aktywności społecznej i obywatelskiej oraz edukacji obywatelskiej , • standaryzacji działania Uniwersytetów Ludowych. (przeniesienie standaryzacji do celów głównych oraz redakcja powyższego akapitu w taki sposób, aby ukazać, że Program ma za zadanie realizować cele uniwersytetów, a nie cele instytucji publicznych)
--	--	--	---

Propozycje zmian w Rządowym Programie Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

	• Integracja społeczna i obywatelska – • organizowanie wydarzeń, które promują aktywność • wspieranie współpracy międzysektorowej • rozwój umiejętności interpersonalnych i komunikacyjnych – prowadzenie zajęć i narzędzi, które umożliwiają uczestnictwo w działaniu w grupie, komunikacji międzyludzkiej oraz w rozwiązywaniu konfliktów, • tworzenie przestrzeni do wymiany wiedzy – stworzenie otwartych, interdyscyplinarnych platform, które umożliwiają dostęp do wiedzy pomiędzy uczestnikami, ekspertami oraz		
--	---	--	--

	praktykami z różnych dziedzin, wzbogacając proces edukacji i rozwoju osobistego • budowanie wspólnot i integracja lokalna • działanie na rzecz integracji i rozwoju społeczności. • rozwój duchowy – Organizowanie sesji, które wspierają rozwój Celami powinny być takie działania jak: - integracja społeczna - edukacja ekologiczna i zrównoważony rozwój – promowanie ekologii, - edukacja obywatelska i demokracja – wzmacnianie postaw prospołecznych Celem Programu powinno być wsparcie rozwoju UL w Polsce		
--	--	--	--

	zgodnie z założeniami współczesnego polskiego modelu UL		
Cele szczegółowe Cel 1 Rozwój instytucjonalny... s. 37-39	Redakcja tekstu – wniosek NIW-CRSO	Opis celu pierwszego zawiera niezbyt jasną i dość ogólną analizę stanu uniwersytetów ludowych. Jest ona oparta głównie o diagnozę historyczną i błędy polityczne. Zapisy analityczne zostały już odpowiednio wyczerpane w diagnozie. Obecnie proponowane jest redakcja tekstu ograniczająca go do sformułowania celów.	Wykreślenie części tekstu. Pozostawienie jedynie tekstu – s. 41 Wykreślono - Zob. s. 37-39
Cele szczegółowe Cel 2 Rozwój instytucjonalny... s. 41-47	Redakcja tekstu uspojnijająca oraz upraszczająca tekst– wniosek NIW-CRSO	Potrzeba ukierunkowania działalności uniwersytetów ludowych na edukację dorosłych bez mocnego profilowania wsparcia osób bezrobotnych, kształcenia zawodowego czy też seniorów. To są bowiem inne obszary działalności i społecznej niż główny nurt metodyki gruntwignianskiej. Ponadto profilowanie uniwersytetów ludowych na kształcenie zawodowe może wykrzywiać obraz UL, które zamiast koncentrować się na pełnej integralnej wizji	Zob. zmiany redakcyjne – s. 41-47 Wykreślenie akapitu „Do drugiej grupy...”, i dopisanie zdania: „Działania mogą dotyczyć również innych grup, m. in. osób dorosłych zainteresowanych kursem w konkretnej placówce. Wypełnienie postulatu – bez mocnego profilowania na osoby dorosłe bezrobotne, ale z możliwością udziału osób również z miast, które nie są w tej sytuacji głównym odbiorcą

		metody Gruntviga zaczynają budować jedynie pewien rodzaj kursów zawodowych.	
Cel 2. Rozwój oferty... s. 45	Dopisanie dodatkowego obszaru działania dotyczącego wyzwań współczesności	Dopisek umożliwiający działalność UL w obszarach bieżących, pilnych wyzwań społecznych	s. 45, dopisanie d Obszarów działania: odpowiadanie na wyzwania współczesności
6. Priorytety Programu, str. 48 Zarządzanie i organizacja – s. 58	Akredytacja/ rada certyfikująca (niezależne gremium) Powołanie gremium składającego się z 12 osób, w skład których wejdą przedstawiciele: - UL - NIW-CRSO - KPRM Przedstawiciele ULi muszą zyskać poparcie środowiska ULi. Omawiana była proporcjonalność do liczby ULi w województwach, by dany członek mógł reprezentować region.	W obecnym Programie brak jest zapisu: akredytacja. Powołanie gremium składającego się z 12 osób, reprezentujących zarówno organizację, jak i administrację publiczną, zapewnia zrównoważony i transparentny proces akredytacji/certyfikacji. Dzięki temu możliwe jest uwzględnienie perspektyw różnych interesariuszy, zwiększenie wiarygodności procesu oraz zagwarantowanie, że decyzje będą podejmowane na podstawie szerokiego spektrum wiedzy i doświadczeń.	NIW-CRSO nie posiada kompetencji do certyfikowania organizacji. Podobnie Program dotacyjny nie jest miejscem odpowiednim do określania procesów akredytacji czy certyfikacji organizacji. W Programie można natomiast wskazać możliwość określania standardów działań Uniwersytetów Ludowych – na poziomie regulaminów. Priorytety Programu – Priorytet 1 - s. 50: Ustanawiając kryteria udziału w konkursie, NIW-CRSO może w szczególności określić standardy działalności, które organizacje muszą spełnić, aby wziąć udział w konkursie (standardy działalności uniwersytetów ludowych).

		Korzyści z wprowadzenia akredytacji: - Wzmocnienie autentyczności i misji społecznej uniwersytetów ludowych. - Ograniczenie nadużyć związanych z nieuzasadnionym ubieganiem się o środki. - Ukierunkowanie wsparcia finansowego na realnie działające UL. - Stworzenie mechanizmu długofalowego wsparcia i rozwoju ruchu UL w Polsce.	
6. Priorytety Programu, str. 46	• Zostawić Priorytet 1 – wsparcie infrastrukturalne i programowe działających uniwersytetów ludowych, prowadzących kursy stacjonarne z wykorzystaniem bazy internatowej lub kursy niestacjonarne). • Modyfikacja Priorytetu 2 - <u>usunąć</u> wsparcie	Modyfikacja obecnych priorytetów zwiększa efektywność wsparcia obecnych UL, a także pozwala na lepsze wykorzystanie istniejących zasobów. Celem modyfikacji priorytetów jest: ograniczyć ilość UL, zwiększenie alokacji środków na Priorytet 1 i 2 i 3. Priorytet 1 – bez zmian.	Zob. poniżej - zbiorczo

	tworzenia nowych, <u>zostawić</u> reaktywacji wcześniej istniejących uniwersytetów ludowych. • Zostawić Priorytet 3 – wsparcie sieci i porozumień uniwersytetów ludowych oraz upowszechniania edukacji grundtvigiańskiej. • Usunąć Priorytet 4 – wsparcie rozwoju edukacji obywatelskiej i zachowania dziedzictwa w środowiskach lokalnych.	Priorytet 2 – nadmierne finansowanie powstawania nowych UL kosztem istniejących. <u>Propozycja wykreślenia wsparcia tworzenia nowych</u> Uniwersytetów Ludowych ma na celu skoncentrowanie zasobów na już funkcjonujących instytucjach. Wykluczenie wsparcia tworzenia nowych uniwersytetów ludowych może pomóc w uniknięciu nadmiernego rozproszenia środków i skupić się na jakości oraz rozwoju istniejących placówek, które mają już doświadczenie w realizacji kursów i projektów edukacyjnych. Priorytet 3 – wsparcie dla sieci uniwersytetów ludowych i upowszechnianie edukacji grundtvigiańskiej jest kluczowe dla tworzenia wspólnej platformy wymiany doświadczeń oraz współpracy między placówkami, co	
--	---	---	--

		pozwała na lepsze dzielenie się wiedzą i praktykami edukacyjnymi. Priorytet 4 – Obecna struktura Priorytetu 4 prowadzi do sytuacji, w której środki trafiają do organizacji, które nie realizują misji UL i nie działają zgodnie z ich metodologią. W efekcie, program finansuje podmioty, które nie przyczyniają się do rozwoju uniwersytetów ludowych, a jedynie korzystają z dostępnych funduszy. Przeniesienie środków na Priorytet 1 pozwoliłoby na stabilizację i rozwój istniejących UL, co jest kluczowe dla trwałości tego ruchu edukacyjnego. Likwidacja priorytetu IV, dedykowanie go wyłącznie Uniwersytetom Ludowym lub przeniesienie tej alokacji na działalność istniejących UL. Środki mogą zostać przeznaczone na inne	
--	--	--	--

		priorytety, gdyż istnieje potrzeba realizacji innych działań, które wymagają szybszego wsparcia i lub są bardziej związane z aktualnymi wyzwaniami społecznymi i gospodarczymi. Przekierowanie funduszy na inne priorytety może również odpowiadać na zmieniające się potrzeby społeczności lokalnych, szczególnie w kontekście reagowania na kryzysy lub wspierania innowacyjnych rozwiązań, które mogą mieć szerszy wpływ na rozwój regionalny i krajowy.	
6. Priorytety Programu, str. 48	Inna propozycja: Priorytet 2: Wymóg partnerstwa z działającym już UŁem dla nowych organizacji konieczność partnerstwa z działającym już UŁem; konieczność odbycia wizyty studyjnej w UŁu, który jest mentorem. Priorytet 2:	Wymóg partnerstwa z doświadczoną organizacją oraz odbycia wizyty studyjnej sprzyja transferowi wiedzy i dobrych praktyk, co zwiększa szanse nowych organizacji na skuteczne funkcjonowanie. Mentoring zapewnia wsparcie merytoryczne i organizacyjne, a także minimalizuje ryzyko błędów wynikających z braku doświadczenia.	Zob. poniżej - zbiorczo

	Konieczność wykazania przychodu za poprzedni rok, dla nowych organizacji konieczność wykazania przychodu za poprzedni rok	Wymóg partnerstwa z doświadczoną organizacją oraz odbycia wizyty studyjnej sprzyja transferowi wiedzy i dobrych praktyk, co zwiększa szanse nowych organizacji na skuteczne funkcjonowanie. Mentoring zapewnia wsparcie merytoryczne i organizacyjne, a także minimalizuje ryzyko błędów wynikających z braku doświadczenia.	
6. Priorytety Programu, str. 49	Inna propozycja: Priorytet 3: Zwiększenie zakresu tematycznego Priorytetu 3 o partnerstwa dla Uli, Umożliwienie pozyskania środków na działania w partnerstwach, wspólne inicjatywy wielu organizacji	Umożliwienie pozyskiwania środków na działania w partnerstwach między Ułami sprzyja współpracy między organizacjami, zwiększa efektywność działań i pozwala na realizację bardziej kompleksowych inicjatyw i budowanie koalicji. Partnerstwa umożliwiają wymianę doświadczeń, lepsze wykorzystanie zasobów oraz zwiększają szanse na osiągnięcie trwałych i pozytywnych efektów.	Zob. poniżej - zbiorczo

Propozycje zmian w Rządowym Programie Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

		Pozyskiwanie środków na działania w partnerstwach między UL wspiera współpracę organizacji, podnosi efektywność działań oraz umożliwia realizację kompleksowych inicjatyw. Partnerstwa sprzyjają wymianie doświadczeń, lepszemu wykorzystaniu zasobów i zwiększają szanse na trwałe, pozytywne efekty.	
6. Priorytety Programu	Wprowadzenie nowego priorytetu dla Uniwersytetów Ludowych posiadających bazę noclegową i dla Uniwersytetów Ludowych bez bazy noclegowej. Podział w programie dotacyjnym UL-i na te z internatami i bez (komponent internatu nie byłby wymagany dla wszystkich) i w zależności od tego, różne poziomy finansowania/inne ścieżki finansowania (dofinansowanie na prowadzenie i szczególne na przygotowanie internatu)	Wprowadzenie priorytetu dla Uniwersytetów Ludowych posiadających bazę noclegową oraz dla tych bez bazy noclegowej może wynikać z potrzeby wyrównania szans w dostępie do edukacji kulturalnej i społecznej w różnych warunkach. Uniwersytety Ludowe z bazą noclegową oferują możliwość organizacji długoterminowych kursów, które mogą przyciągać uczestników z dalszych regionów, a także ułatwiają integrację i wymianę doświadczeń. Z kolei Uniwersytety Ludowe bez	Zob. poniżej - zbiorczo

		bazy noclegowej często pełnią ważną rolę w lokalnych społecznościach, promując dostęp do edukacji w bardziej elastycznych i przystępnych formach. Wprowadzenie priorytetu pozwala na zrównoważenie wsparcia, dostosowując je do specyfiki i potrzeb obu typów. Wprowadzenie priorytetu dla Uniwersytetów Ludowych z bazą noclegową oraz bez niej ma na celu wyrównanie szans w dostępie do edukacji kulturalnej i społecznej. Uniwersytety z noclegami umożliwiają organizację długoterminowych kursów i przyciąganie uczestników z różnych regionów, sprzyjając integracji. Natomiast te bez bazy noclegowej pełnią kluczową rolę w lokalnych społecznościach, oferując elastyczną edukację. Priorytet ten umożliwia zrównoważenie wsparcia, dostosowując je do specyfiki obu typów.	
--	--	---	--

Podsumowanie – Priorytety Programu	Wg powyższych pomysłów	Wg uzasadnień powyżej Zmiana alokacji: Zwiększenie dostępu środków w Priorytecie 1 umożliwi realizację kształcenia przez istniejące uniwersytety oraz wsparcie ich infrastruktury. Zwiększająca się ilość uniwersytetów oraz ich potrzeby powodują zwiększone zapotrzebowanie na finanse. Zmniejszenie alokacji w Priorytecie 2 – wobec ograniczenia możliwości dofinansowania nowych uniwersytetów, potencjału środowiska oraz dbałości o standardy nowopowstałych instytucji przewiduje się wsparcie mniejszej ilości instytucji o zwiększonej jakości działania metodą gruntwigniańską. Mniejsza ilość organizacji będących beneficjentami tego Priorytetu (maksymalnie kilka w edycji konkursowej) oraz	Pozostawienie Priorytetu 1 bez zmian. Dodanie zapisów wskazujących na uniezależnienie i usamodzielnienie uniwersytetów ludowych (do ewentualnego uszczegółowienia na poziomie regulaminie). Możliwość wprowadzenie ścieżek na poziomie regulaminów: Ścieżka 1) wsparcie i wzmocnienie uniwersytetów posiadających bazę internatową oraz prowadzących długoterminowe kursy Ścieżka 2) dla uniwersytetów bez bazy noclegowej – prowadzący długoterminowe (co najmniej 5-miesięczne kursy) w formie niestacjonarnej/zjazdowej Priorytet 2. Pozostawienie zapisu wraz doprecyzowaniem kwestii patronatu nad nowo powstałym Uniwersytetem Ludowym. Priorytet 2 – s. 49: Utworzenie nowego lub reaktywacja wcześniej istniejącego uniwersytetu ludowego może zostać przeprowadzone jedynie we współpracy z inną organizacją prowadzącą już uniwersytet ludowy, posiadającą odpowiednie doświadczenie (organizacja patronacka). Celem takiej współpracy jest wsparcie nowej instytucji w prowadzeniu działań metodą gruntwigniańską oraz zapewnienie spełniania przez nią standardów działania uniwersytetów ludowych. Ramowe warunki współpracy pomiędzy organizacją tworzącą lub reaktywującą uniwersytet ludowy a organizacją patronacką, a także wymagania wobec
---	-------------------------------	---	---

		zwiększenie potrzeb w Priorytecie 1 wymaga przeniesienia części środków z Priorytetu 2 do Priorytetu 1.	organizacji patronackich określone zostaną każdorazowo w regulaminie konkursu Likwidacja Priorytetu 4.
7.Rezultaty Programu, str.53	Powinno się zwrócić uwagę na trwałość rezultatów. Zbyt ogólne zapisy co do trwałości rezultatów, wiele organizacji potraktowało dofinansowanie jak projekt nie rozwijając długofalowo Uniwersytetu. Ten obszar powinno się uszczelnić. Obecnie organizacja nie musi ponosić odpowiedzialności za utrzymanie tego rezultatu przez dłuższy okres czasu (np. 5 lat).	Kilkuletnia (5-letnia) trwałość nowopowstałego uniwersytetu będzie mobilizująca dla wnioskodawców oraz beneficjentów oraz będzie realizacją zasadniczych celów konkursu. Będzie również przyczyną odpowiedzialnego podejścia do tworzenia takich uczeni ze środków publicznych.	Dopisanie trwałości na poziomie regulaminu. W perspektywie zadania publicznego trwałość musi być jasno zdefiniowana i możliwa do kontrolowania. Do analizy prawnej.

8. Sieciowanie	Dodatkowe kryterium – sieciowanie: baza specjalistów UL w formie deklaracji – ogólnopolska baza edukatorów UL (nie muszą mieć certyfikatów)	Sieciowanie w uniwersytetach ludowych to proces budowania i rozwijania współpracy pomiędzy różnymi Uniwersytetami Ludowymi, a także między nimi a innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, samorządami, szkołami, uczelniami czy środowiskami lokalnymi – zarówno na poziomie lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym. Dzięki sieciowaniu Uniwersytety Ludowe zyskują siłę we wspólnym działaniu, są bardziej widoczne, skuteczniejsze w realizacji swojej misji i lepiej przygotowane do pozyskiwania środków zewnętrznych. Współpraca wzmacnia również poczucie wspólnoty i solidarności między instytucjami, które mają podobne cele edukacyjne i społeczne.	Zapisy te, w sposób ogólny ale istnieją w programie.
----------------	---	---	--

Propozycje zmian w Rządowym Programie Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

Alokacja środków	Alokacja środków powinna: 1. Wspomóc mocno istniejące już uniwersytety, zwłaszcza z potrzebami infrastrukturalnymi (internaty) 2. Kontrolować jakość nowo powstałych instytucji	Nowa alokacja pozwoli na: 1. Odpowiednio dofinansowanie istniejących już instytucji posiadających duże potrzeby zwłaszcza w zakresie infrastruktury. Pozwoli na to zwiększenie alokacji środków w Priorytecie 1 z 5 mln do 7,5 mln zł. (przeniesienie środków z Priorytetu 2 oraz likwidowanego Priorytetu 4) 2. Kontrolowanie jakości nowo powstałych uniwersytetów ludowych – zmniejszenie alokacji z 2 mln do 1,5 mln. W ten sposób powstanie nieco mniej nowych uniwersytetów (kilka do kilkunastu dotacji w edycji), jednak o monitorowanej jakości w partnerstwie z innymi UL. 3. Promocję uniwersytetów ludowych i idei edukacji dorosłych metodą gruntwignianską (postulowane przez środowisko) – pozostawienie dotychczasowej alokacji na poziomie 1,5 mln.	Plan finansowy – bez zmian. Na etapie regulaminu – propozycja alokacji: Priorytet 1 – 11,3 mln/rok Priorytet 2 – 2 mln/rok Priorytet 3 – 0,7 mln/rok Priorytet 4 (pomoc techniczna) – 0,3 mln
-------------------------	---	---	--

Propozycje zmian w Rządowym Programie Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych

Powyższe zmiany zostały zawarte w projekcie Rządowego Programu Wspierania Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2023 - [RPWRUL- projekt zmian final.docx](#)

4. Propozycje zmian regulaminu

Propozycje zmian mają charakter otwarty. Ponowne konsultacje regulaminu konkursu RPWRUL 2025 odbędą się przed startem kolejnej edycji – na konkretnym projekcie regulaminu.

Regulamin -zmiany			
Obszar	Pomysł/idea/uwaga	Uzasadnienie	Propozycja zapisu (punkt, dokładna redakcja)
str. 24 Kryteria wyboru ofert	kryteria, na podstawie których można będzie, w procesie grantowym, rozpoznać czy wnioskujący podmiot jest UL	Wprowadzenie jasno określonych kryteriów identyfikujących Uniwersytet Ludowy w procesie grantowym jest niezbędne, aby zapewnić, że wsparcie finansowe kierowane jest do podmiotów, które faktycznie realizują misję i wartości UL. Uniwersytety Ludowe pełnią unikalną rolę edukacyjną i społeczną – działają na rzecz rozwoju lokalnych społeczności, wspierają edukację nieformalną, aktywizują osoby dorosłe i wzmacniają uczestnictwo obywatelskie. Granty publiczne powinny trafiać do podmiotów, które realnie realizują ten model działania.	Wprowadzenie jednoznacznych kryteriów identyfikujących Uniwersytet Ludowy w procesie grantowym jest kluczowe, aby zapewnić, że środki publiczne trafiają do instytucji faktycznie realizujących misję i wartości charakterystyczne dla tego modelu edukacji. Uniwersytety Ludowe odgrywają szczególną rolę społeczną i edukacyjną – wspierają rozwój lokalnych społeczności, promują edukację nieformalną, aktywizują osoby dorosłe oraz wzmacniają postawy obywatelskie. Finansowanie publiczne powinno być kierowane wyłącznie do podmiotów, które w praktyce wdrażają te założenia i działają zgodnie z ideą Uniwersytetów Ludowych.
str. 15 Regulaminu 8.3 Czas realizacji zadań w ramach Konkursu	Wieloletni program dotacyjny (3 do 5, optymalnie do 10 lat) Dłuższy okres finansowania (np. 5 lat), jako gwarancja stabilności finansowej (jest to warunek długofalowego	Wieloletni program dotacyjny, obejmujący okres od 3 do 5 lat, a optymalnie do 10 lat, zapewnia stabilność, przewidywalność oraz skuteczność realizowanych działań. Krótkoterminowe programy często uniemożliwiają pełne wykorzystanie potencjału lokalnych inicjatyw i projektów rozwojowych, ponieważ proces planowania, przygotowania, realizacji i ewaluacji	Wieloletni program dotacyjny, obejmujący okres od 3 do 5 lat, a w perspektywie optymalnej nawet do 10 lat, stanowi gwarancję stabilności i przewidywalności finansowania. Taki horyzont czasowy umożliwia efektywne planowanie, profesjonalizację działań oraz rozwój organizacji bez ryzyka nagłego zawieszania

	rozwoju. W innym wypadku dochodzi do zawieszania placówek, co wywołuje poczucie niepewności)	często przekracza okres jednego roku budżetowego. Wprowadzenie pięcioletnich dotacji ma zatem na celu stworzenie stabilnych warunków finansowych, które wspierają długoterminowy rozwój organizacji, umożliwiają realizację ambitnych celów oraz zapewniają efektywne i innowacyjne działania w perspektywie kilku lat. Zwiększa to nie tylko stabilność organizacji, ale także przyczynia się do poprawy jakości świadczonych usług i osiągniętych rezultatów.	działalności i poczucia niepewności wśród beneficjentów. Dotacje pięcioletnie (lub dłuższe) tworzą warunki sprzyjające długofalowemu rozwojowi, ponieważ proces przygotowania, realizacji i ewaluacji projektów edukacyjnych czy społecznych zazwyczaj przekracza ramy jednorocznych budżetów. Stabilne finansowanie pozwala: • realizować ambitne, wieloletnie cele, • podnosić jakość i innowacyjność działań, • wzmacniać ciągłość i wiarygodność instytucji w oczach lokalnych społeczności i partnerów. W rezultacie organizacje zyskują solidne podstawy do skutecznego działania i trwałego wpływu społecznego.
str. 37 Regulaminu - Dopuszczalność zmian w projekcie - do maksymalnego uproszczenia	• Przesunięcie środków pomiędzy pozycjami bez potrzeby zgłaszania do NIW i otrzymania zgody • Inne – bez potrzeby uzyskania zgody NIW	Przesunięcie środków pomiędzy pozycjami bez potrzeby zgłaszania do NIW i otrzymania zgody oraz <u>inne zmiany</u> bez konieczności uzyskania zgody NIW mogą być uzasadnione sytuacjami, w których dana zmiana nie wpływa na cel, zakres lub zasadność realizowanego projektu, a jedynie dotyczy alokacji środków wewnętrznych w ramach zaplanowanego budżetu. Zmiany w projekcie są zazwyczaj traktowane jako operacje administracyjne, które nie wymagają zgody, pod warunkiem, że nie prowadzą do zmiany głównych założeń projektu i są zgodne z ogólnymi zasadami finansowania.	Dopuszczalność zmian w projekcie Dopuszcza się możliwość przesuwania środków pomiędzy pozycjami budżetowymi bez konieczności zgłaszania zmian do NIW i uzyskiwania odrębnej zgody, o ile zmiany te: • nie wpływają na cel, zakres ani zasadność realizowanego projektu, • dotyczą wyłącznie wewnętrznej alokacji środków w ramach zatwierdzonego budżetu.

	- Elastyczność w zakresie przesunięć budżetowych między pozycjami do 20% - Również w kosztach administracyjnych - Pod warunkiem utrzymania celów i rezultatów zadania	Propozycje te mają na celu zwiększenie elastyczności i uproszczenie procesu zarządzania finansami projektu, jednocześnie gwarantując, że realizacja głównych celów i oczekiwanych rezultatów nie zostanie zaburzona. Takie podejście pozwala organizacjom na lepszą adaptację do zmieniających się warunków, co zwiększa szansę na sukces projektu.	Takie modyfikacje są dopuszczalne, o ile nie naruszają głównych założeń projektu oraz pozostają zgodne z obowiązującymi zasadami finansowania.
Priorytety programu ZMIANY W PRIORYTETACH Priorytet 1 – bez zmian treści ogólnej. Wsparcie infrastrukturalne i programowe działających uniwersytetów ludowych, prowadzących kursy stacjonarne z wykorzystaniem bazy internatowej lub kursy niestacjonarne Nowość: Ścieżki na poziomie regulaminów konkursowych Ścieżka 1: wsparcie uniwersytetów z bazą internatową prowadzących długoterminowe kursy. Ścieżka 2: wsparcie dla uniwersytetów bez bazy noclegowej – kursy co najmniej 5-miesięczne w formie niestacjonarnej. Priorytet 2 – Konieczność tworzenia nowego uniwersytetu przy patronacie/partnerstwie z istniejącym. Priorytet 3 – bez zmian treści ogólnej. Wsparcie sieci i porozumień uniwersytetów ludowych oraz upowszechnienie edukacji grundtvigiańskiej. Priorytet 4 – zostanie usunięty.			
Długość trwania kursów	Potrzeba doprecyzowania długości trwania kursów (np. czy godzinowo) zdefiniować rodzaj miary.	Określenie dokładnej długości kursu (np. liczba godzin) oraz rodzaju miary (np. godziny, dni) pozwala na precyzyjne planowanie i lepszą organizację. Może to również ułatwić ocenę efektywności kursu oraz umożliwić lepsze porównanie różnych ofert.	Konieczne jest doprecyzowanie długości trwania kursów poprzez jednoznaczne wskazanie rodzaju miary (np. liczba godzin, liczba dni). Jasne określenie tego parametru umożliwia: - precyzyjne planowanie i organizację zajęć, - łatwiejszą ocenę efektywności kursów, - porównywanie i standaryzację oferty edukacyjnej między różnymi instytucjami.

			Takie rozwiązanie zwiększa przejrzystość i ułatwia uczestnikom podejmowanie świadomych decyzji dotyczących wyboru kursu.
Trwałość rezultatów	- doprecyzowanie trwałości rezultatów - doprecyzowanie płatności (konieczność zapłaty)	Doprecyzowanie trwałości rezultatów: precyzyjne określenie, jak długo utrzymują się efekty kursu (np. czy umiejętności są trwałe, czy wymagają ciągłej praktyki) pozwala uczestnikom realistycznie ocenić, jakie korzyści przyniesie im kurs w dłuższym okresie, oraz pozwala na bardziej trafną ocenę skuteczności programów edukacyjnych. Doprecyzowanie płatności (konieczność zapłaty): określenie jasnych zasad płatności, takich jak termin płatności, kwota i forma, eliminuje nieporozumienia i wątpliwości dotyczące kosztów kursów. Umożliwia to również lepszą kontrolę budżetu oraz zapewnia transparentność w relacjach między organizatorem kursu a uczestnikiem.	Doprecyzowanie trwałości rezultatów: jasne określenie, jak długo utrzymują się efekty kursu, pozwala uczestnikom ocenić długoterminowe korzyści oraz lepiej ocenić skuteczność programu edukacyjnego. Doprecyzowanie płatności: wyraźne określenie zasad płatności (termin, kwota, forma) eliminuje wątpliwości dotyczące kosztów kursu, zapewniając lepszą kontrolę budżetu i transparentność w relacjach między organizatorem a uczestnikiem.
Teren pod budowę UL (działka)	Teren publiczny żeby nie został zawłaszczony.	Teren publiczny powinien pozostać dostępny dla wszystkich obywateli, aby zapewnić równość w korzystaniu z przestrzeni miejskiej. Zawłaszczenie go przez Uniwersytet Ludowy mogłoby ograniczyć dostęp do tego miejsca innym grupom społecznym, co jest sprzeczne z zasadą dostępności przestrzeni publicznych dla całej społeczności. Teren publiczny pełni rolę wspólnego dobra, które powinno służyć wszystkim, a nie tylko jednej instytucji.	Teren publiczny powinien pozostać ogólnodostępny i niezawłaszczony. Zgodnie z zasadą równego dostępu do przestrzeni publicznych, teren ten powinien służyć wszystkim obywatelom, bez względu na ich przynależność instytucjonalną czy społeczną. Ewentualne przekazanie go na wyłączny użytek Uniwersytetu Ludowego stanowiłoby naruszenie tej zasady i mogłoby prowadzić do wykluczenia innych

			użytkowników. Przestrzeń publiczna pełni funkcję wspólnego dobra i jako taka powinna być utrzymana w sposób zapewniający szeroką, nieskrępowaną dostępność dla całej społeczności.
Dodatkowe punkty przyznawane przez eksperta za ocenę projektu	Wskazać konkretnie za co mają być przyznane dodatkowe punkty	Innowacyjność – projekt wprowadza nowe, kreatywne rozwiązania, które wyróżniają się na tle innych, pokazując nowatorskie podejście do problemu. Zgodność z celami i wymaganiami – Projekt dokładnie odpowiada na wytyczne oraz cele określone w regulaminie, wykazując ścisłą zgodność z oczekiwaniami oceniającego. Jakość merytoryczna – Projekt jest dobrze opracowany, oparty na solidnych podstawach teoretycznych lub badaniach, a także wykazuje wysoki poziom fachowości w zakresie tematyki. Praktyczność i zastosowanie – Projekt pokazuje realne, praktyczne korzyści lub możliwość wdrożenia w rzeczywistej sytuacji, a także ma potencjał do rozwiązania istotnych problemów. Zaangażowanie zespołu – Projekt wykazuje wysoką jakość współpracy i zaangażowania zespołu, co przekłada się na efektywność realizacji oraz osiągnięcie zamierzonych celów. Te kryteria uzasadniają przyznanie dodatkowych punktów, gdyż świadczą o wyjątkowej jakości	Ekspert może przyznać dodatkowe punkty projektom, które w sposób szczególny wyróżniają się w poniższych obszarach: Innowacyjność – projekt wprowadza nowe, oryginalne rozwiązania, które wyraźnie wyróżniają się na tle innych propozycji oraz prezentują nowatorskie podejście do zidentyfikowanego problemu. Zgodność z celami i wymaganiami konkursu – projekt w pełni odpowiada na cele, priorytety oraz wymagania określone w regulaminie naboru, wykazując wysoką zgodność z oczekiwaniami grantodawcy. Jakość merytoryczna – projekt jest rzetelnie opracowany, oparty na solidnych podstawach teoretycznych, merytorycznych lub wynikach badań; charakteryzuje się wysokim poziomem profesjonalizmu w ujęciu tematycznym. Praktyczność i możliwość wdrożenia – projekt wykazuje realny potencjał do zastosowania w praktyce, oferuje konkretne korzyści oraz możliwe rozwiązania dla istotnych problemów społecznych lub edukacyjnych. Zaangażowanie zespołu projektowego – projekt cechuje się wyraźnym zaangażowaniem i współpracą członków zespołu, co sprzyja efektywnej realizacji oraz osiągnięciu zakładanych rezultatów.

		projektu, jego potencjałe oraz spełnieniu wysokich standardów.	Przyznanie dodatkowych punktów w oparciu o powyższe kryteria ma na celu wyróżnienie projektów o wyjątkowej jakości, wysokim potencjale wdrożeniowym oraz zgodności z misją i wartościami wspieranymi w ramach konkursu.
Partnerstwo	Kompetencje w różnych obszarach Połączenie UL	Rozwijanie kompetencji w różnych dziedzinach pozwala na wszechstronny rozwój jednostki, ułatwia adaptację do zmieniających się warunków i otwiera nowe możliwości zawodowe. Zróżnicowane umiejętności zwiększają także elastyczność na rynku pracy i pozwalają na lepszą współpracę w zespołach interdyscyplinarnych. Połączenie Uniwersytetów Ludowych – Integracja Uniwersytetów Ludowych pozwala na wymianę wiedzy i doświadczeń między placówkami, co sprzyja wzrostowi jakości kształcenia oraz większej dostępności do edukacji dla różnych grup społecznych. Takie połączenie pozwala także na tworzenie silniejszych sieci wsparcia edukacyjnego i integrację społeczności lokalnych.	Partnerstwo W ramach oceny partnerstw w projekcie, szczególne znaczenie mają następujące aspekty: 1. Kompetencje w różnych obszarach Udział partnerów posiadających zróżnicowane kompetencje w różnych dziedzinach sprzyja kompleksowej realizacji projektu. Rozwijanie interdyscyplinarnych umiejętności pozwala na wszechstronny rozwój uczestników, zwiększa ich elastyczność na rynku pracy oraz ułatwia adaptację do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. Takie podejście wzmacnia także zdolność do efektywnej współpracy w zespołach złożonych z przedstawicieli różnych środowisk i sektorów. 2. Połączenie Uniwersytetów Ludowych Współpraca pomiędzy Uniwersytetami Ludowymi przyczynia się do wzrostu jakości i dostępności edukacji nieformalnej poprzez wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych

			praktyk. Integracja UL umożliwia tworzenie trwałych sieci współpracy, wspierających rozwój społeczności lokalnych, budowanie kapitału społecznego oraz wzmacnianie działań edukacyjnych ukierunkowanych na aktywizację dorosłych i rozwój obywatelski. Uzasadnienie: Silne i dobrze zaplanowane partnerstwo, oparte na komplementarności kompetencji i współpracy między Uniwersytetami Ludowymi, zwiększa efektywność projektu, jego zasięg i trwałość efektów. Tego typu współpraca powinna być dodatkowo premiowana w procesie oceny.
Budżet (dotacja) przyznany w projekcie przez NIW bez konieczności jego modyfikacji	Przyznana dotacja bez dużej modyfikacji	Budżet przyznany przez NIW w projekcie nie powinien być modyfikowany, ponieważ został opracowany na podstawie szczegółowych analiz kosztów związanych z realizacją zaplanowanych działań oraz dostępnych zasobów. Ponadto, przyznane środki odpowiadają rzeczywistym potrzebom projektu, zgodnie z wnioskowanymi celami i założeniami. Dostosowanie budżetu do faktycznych wydatków w trakcie realizacji może być możliwe, ale obecnie nie zachodzi potrzeba jego zmiany, gdyż przyznane środki są wystarczające do wykonania zaplanowanych działań.	Budżet przyznany przez Narodowy Instytut Wolności w ramach projektu został opracowany w oparciu o szczegółową analizę kosztów niezbędnych do realizacji zaplanowanych działań oraz z uwzględnieniem dostępnych zasobów organizacyjnych i operacyjnych. Przyznana dotacja w pełni odpowiada rzeczywistym potrzebom projektu, jest zgodna z jego celami, harmonogramem oraz zakładanymi rezultatami. Na obecnym etapie realizacji nie zachodzi potrzeba wprowadzania zmian w budżecie, ponieważ wszystkie działania mogą zostać zrealizowane w ramach przyznanych środków.

			Ewentualne dostosowania budżetowe mogą zostać rozważone jedynie w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności, jednak obecnie nie są one konieczne. Stabilność budżetu świadczy o prawidłowym planowaniu projektu i efektywnym zarządzaniu środkami publicznymi.
Ryczałt w kosztach administracyjno-księgowych	Wprowadzenie ryczałtu do kat. Kosztów związanych z obsługą administracyjno-księgową	Wprowadzenie ryczałtu dla kosztów związanych z obsługą administracyjno-księgową upraszcza proces rozliczeń, zwiększa przewidywalność budżetową i redukuje obciążenia administracyjne. Dzięki temu możliwe jest efektywniejsze zarządzanie środkami oraz ograniczenie ryzyka błędów i niejasności w dokumentacji finansowej.	Ryczałt w kosztach administracyjno-księgowych Wprowadzenie ryczałtu w kategorii kosztów związanych z obsługą administracyjno-księgową stanowi rozwiązanie upraszczające zarówno planowanie, jak i rozliczanie budżetu projektu. Taki model finansowania: • zwiększa przejrzystość i przewidywalność wydatków, • ogranicza obciążenia biurokratyczne związane z dokumentowaniem kosztów jednostkowych, • pozwala na bardziej efektywne zarządzanie środkami, • zmniejsza ryzyko błędów formalnych w dokumentacji finansowej. Stosowanie ryczałtu w tym obszarze sprzyja racjonalnemu i sprawnemu prowadzeniu działań projektowych, bez uszczerbku dla przejrzystości i zgodności z zasadami finansowania ze środków publicznych.
Akredytacja / certyfikacja ULi	Powołanie gremium składającego się z 12 osób, w	Powołanie gremium składającego się z 12 osób, reprezentujących zarówno organizacje, jak i administrację publiczną, zapewnia	W celu zapewnienia przejrzystego i wiarygodnego procesu akredytacji/certyfikacji ULi zostaje powołane gremium składające się z

	skład których wejdą przedstawiciele: UL NIW-CRSO KPRM Przedstawiciele ULi muszą zyskać poparcie środowiska ULi. Omawiana była proporcjonalność do liczby ULi w województwach, by dany członek mógł reprezentować region.	zrównoważony i transparentny proces akredytacji/certyfikacji. Dzięki temu możliwe jest uwzględnienie perspektyw różnych interesariuszy, zwiększenie wiarygodności procesu oraz zagwarantowanie, że decyzje będą podejmowane na podstawie szerokiego spektrum wiedzy i doświadczeń.	12 osób. W jego skład wchodzi przedstawiciele: • ULi (wyłonieni za zgodą i z poparciem środowiska ULi; przy rozdziale mandatów uwzględnia się proporcjonalność do liczby ULi w poszczególnych województwach, tak aby członkowie mogli reprezentować swoje regiony), • NIW-CRSO, • KPRM. Udział przedstawicieli zarówno organizacji, jak i administracji publicznej zapewnia zrównoważony i transparentny charakter procesu. Zróżnicowany skład gremium pozwala na uwzględnienie różnych perspektyw i doświadczeń, wzmacnia wiarygodność podejmowanych decyzji oraz gwarantuje, że proces akredytacji/certyfikacji będzie odpowiadał potrzebom zarówno środowiska ULi, jak i szerszych interesariuszy.
Ograniczenia w kategorii kosztów inwestycyjnych	Dla nowych organizacji ograniczenie kosztów inwestycyjnych do 50.000 zł, dla organizacji działających tzw. „starych” ULi – powyżej 50.000 zł Uwaga! Jeżeli zostanie Priorytet 2 bez zmian -	Wprowadzenie limitów kosztów inwestycyjnych w zależności od doświadczenia organizacji zapewnia odpowiedzialne gospodarowanie środkami i minimalizuje ryzyko nieefektywnego wykorzystania funduszy przez nowe, niedoświadczone podmioty. Jednocześnie umożliwia bardziej stabilnym, doświadczonym organizacjom realizację większych inwestycji, co sprzyja ich dalszemu rozwojowi.	W celu zapewnienia racjonalnego i odpowiedzialnego wykorzystania środków finansowych wprowadza się limity kosztów inwestycyjnych uzależnione od doświadczenia organizacji: • dla nowych organizacji limit kosztów inwestycyjnych wynosi do 50 000 zł, • dla organizacji działających („starych” ULi) dopuszczalne są koszty inwestycyjne powyżej 50 000 zł.

	Modyfikacja Priorytetu 2 - usunąć wsparcie tworzenia nowych, zostawić reaktywacji wcześniej istniejących uniwersytetów ludowych		Takie zróżnicowanie pozwala zminimalizować ryzyko nieefektywnego wykorzystania funduszy przez nowe podmioty, a jednocześnie umożliwia stabilnym i doświadczonym organizacjom realizację większych przedsięwzięć inwestycyjnych, sprzyjających ich dalszemu rozwojowi. Modyfikacja Priorytetu 2 W przypadku utrzymania Priorytetu 2 w obecnym kształcie rekomenduje się jego zmianę poprzez: • usunięcie wsparcia tworzenia nowych uniwersytetów ludowych, • pozostawienie wsparcia reaktywacji wcześniej istniejących uniwersytetów ludowych.
Liczba składanych wniosków w ramach Priorytetów	1 organizacja może składać wnioski w każdym z Priorytetów konkursu	Pozwolenie organizacji na składanie wniosków w każdym z Priorytetów konkursu zwiększa jej możliwości rozwoju i realizacji kompleksowych działań. Zapewnia także równy dostęp do środków, wspiera różnorodność inicjatyw i umożliwia lepsze dostosowanie projektów do zróżnicowanych potrzeb społecznych.	Liczba składanych wniosków w ramach Priorytetów Organizacja ma możliwość złożenia wniosku w każdym z Priorytetów konkursu. Rozwiązanie to zwiększa potencjał rozwojowy instytucji, umożliwia realizację działań o charakterze zarówno programowym, jak i instytucjonalnym oraz pozwala na kompleksowe podejście do potrzeb beneficjentów. Dopuszczenie składania wniosków w obu Priorytetach sprzyja równości dostępu do środków, wspiera różnorodność podejmowanych inicjatyw oraz umożliwia lepsze dopasowanie projektów do zróżnicowanych potrzeb społecznych i edukacyjnych.

Ocena merytoryczna	Możliwość wniesienia protestu od oceny merytorycznej	Możliwość wniesienia protestu od oceny merytorycznej zapewnia transparentność i sprawiedliwość procesu oceny wniosków. Daje organizacjom prawo do obrony swoich projektów, zwiększa zaufanie do procedur konkursowych i minimalizuje ryzyko błędów lub niesprawiedliwych decyzji.	Wprowadzenie możliwości wniesienia protestu od oceny merytorycznej wniosków aplikacyjnych stanowi istotny element zapewniający transparentność, równość traktowania oraz sprawiedliwość procedur konkursowych. Prawo do złożenia protestu: • umożliwia organizacjom obronę swoich projektów w przypadku podejrzenia błędu, pominięcia istotnych informacji lub nieuzasadnionej oceny, • zwiększa zaufanie wnioskodawców do instytucji przyznających dofinansowanie, • wpływa pozytywnie na jakość procesu grantowego, umożliwiając jego bieżące doskonalenie, • minimalizuje ryzyko wystąpienia arbitralnych lub nieprzejrzystych decyzji. Zaleca się, aby procedura protestu była jasno opisana, dostępna dla wszystkich wnioskodawców oraz przewidywała przejrzyste terminy, zasady rozpatrywania i możliwość uzyskania informacji zwrotnej.
potrzeba wprowadzenia kryteriów, na podstawie których można będzie, w	Idea Grundtviga jako podstawa (wdrażana w życie przez kompetentną kadre) Edukacja rozumiana jako proces, w którym zdobywanie		Potrzeba wprowadzenia kryteriów identyfikacji uniwersytetu ludowego (UL) w procesie grantowym W procesie grantowym niezbędne jest opracowanie i wdrożenie kryteriów pozwalających rozpoznać, czy wnioskujący

procesie grantowym, rozpoznać czy wnioskujący podmiot jest UL	wiedzy staje się pretekstem do: Rozwoju duchowego i interpersonalnego Budowania poczucia wspólnoty Proces edukacyjny: Długotrwały (nie wyklucza to posiadania krótkich zajęć/kursów) Wykraczający poza czysto merytoryczne treści (dzielenie wspólnego życia = rozwój kompetencji interpersonalnych i społecznych) Wsparty rytuałami budującymi poczucie przynależności Partnerski (egalitarność, demokracja) Upodmiotawiający (poczucie sprawczości, współdziałanie, zaangażowanie obywatelskie)		podmiot spełnia definicję uniwersytetu ludowego. Podstawą powinna być idea Grundtviga, realizowana poprzez odpowiednio przygotowaną i kompetentną kadrę. Edukacja w uniwersytecie ludowym rozumiana jest jako proces, w którym zdobywanie wiedzy stanowi pretekst do szerszego rozwoju uczestników, w tym: • rozwoju duchowego i interpersonalnego, • budowania poczucia wspólnoty. Proces edukacyjny w UL powinien charakteryzować się następującymi elementami: • długotrwałość – przy czym możliwe jest prowadzenie również krótszych form (np. kursów, warsztatów), • wychodzenie poza czysto merytoryczne treści – poprzez wspólne życie, które sprzyja rozwojowi kompetencji społecznych i interpersonalnych, • wsparcie rytuałami – budującymi poczucie wspólnoty i przynależności, • partnerski charakter – oparty na egalitarności, dialogu i demokracji, • upodmiotowienie uczestników – rozumiane jako budowanie poczucia sprawczości, współdziałania, zaangażowania obywatelskiego i społecznego. Wprowadzenie powyższych kryteriów umożliwi jasne odróżnienie uniwersytetów
--	--	--	--

			ludowych od innych instytucji edukacyjnych oraz zapewni, że wsparcie grantowe będzie trafiać do podmiotów faktycznie realizujących misję UL.
Inne			
Obszar	Pomysł/idea/uwaga	Uzasadnienie	
	Możliwość finansowania wydatków inwestycyjnych	bez zastosowania limitów (np. procentowych), tak aby wnioskodawca mógł sam decydować na co wyda przyznane środki (inwestycje, cele statutowe, realizację programu) „Możliwość finansowania wydatków inwestycyjnych” oznacza dostępność środków lub sposobów, które pozwalają na sfinansowanie kosztów związanych z inwestycjami. Wydatki inwestycyjne to wydatki przeznaczone na zakup lub modernizację środków trwałych, takich jak nieruchomości, maszyny, urządzenia, infrastruktura, a także inne wydatki związane z długoterminowym rozwojem, które mają na celu zwiększenie wartości firmy lub organizacji w przyszłości	
	Brak podziału (przy dofinansowaniach) na środki inwestycyjne i programowe – pod warunkiem realizacji działań edukacyjnych		
	Subwencja (pozakonkursowy sposób gwarantowanego finansowania), odpowiednik tego, co mają uczelnie wyższe z MEN czy Ministerstwa Rolnictwa. Dziś finansowanie jest bardzo dużym hamulcem. Większość działań UL-i oraz ich rozwój jest zależnych od konkursów		

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Rządowy Program
Wspierania Rozwoju
Uniwersytetów Ludowych
na lata 2020–2030

**Uniwersytety
Ludowe**

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
WSPIERANIA ROZWOJU UNIWERSYTETÓW LUDOWYCH NA LATA 2020-2030**